

# עַמְלֵק

הרב ארי דוד קאהן

## 1. ר' חיים פלטיאל דברים פרשת כי תצא פרק כה פסוק יט

(יט) והיה בהניח לך מכל. וא"ת והא אמר ג' מצות נצטוו ישראל ואיני יודע אם להכרית זרעו של עמלק תחילה או לבנות בית הבחירה כשהוא אומר והניח לכם מכל אויביכם, הוי אומר להכרית זרעו של עמלק תחילה, וא"כ כיצד בנו את בית המקדש הלא יואב החיה את הנקבות וכן מאנג יצא זרע שיצא ממנו המן, וצ"ל דהאי להכרית היינו להכניע, כפי' רש"י.

## 2. העמק דבר דברים פרשת כי תצא פרק כה פסוק יט

תמחה את זכר עמלק. היינו מלוכת עמלק, ולא כמו שפירשנו בפ' בשלח בהבטחת ה' כי מחה אמחה את זכר עמלק, דשם הכוונה שהקב"ה הבטיח שיסלק הנהגה טבעית שלא יהיה בהשגחה כלל, אבל אזהרה זו אינו ענין להנהגת הטבע אלא למחות המלוכה:

## 3. פסיקתא דרב כהנא (מנדלבוים) פרשה ג ד"ה [טז] ויאמר כי

תני בשם ר' אליע' שבועה נשבע הקב"ה, ימיני ימיני, כסאי כסאי, שאם יבואו גרים מכל אומות העולם שאני מקבלן, ומזרעו של עמלק איני מקבלן לעולם. אף דוד עשה כן, ויאמר דוד אל הנער המגיד לו אי מזה אתה ויאמר בן איש גר עמלקי אנכי (שמואל ב' א: יג).

It was taught in the name of Rabbi Eliezer: G-d swore by His throne of glory, "If converts come from any nation they will be accepted, but from the progeny of Amalek and his household they will not be accepted" (Mechilta, end of B'shalach. Also see Midrash Tanchuma Ki Tezta 11, P'sikta D'rav Kahana 3)

## 4. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צו עמוד ב

תנו רבנן, נעמן - גר תושב היה. נבוזראדן - גר צדק היה. מבני בניו של סיסרא - למדו תורה בירושלים, מבני בניו של סנחריב - למדו תורה בברבים, ומאן ניהו? שמעיה ואבטליון. מבני בניו של המן - למדו תורה בבני ברק. ואף מבני בניו של אותו רשע - בקש הקדוש ברוך הוא להכניסן תחת כנפי השכינה. אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם, מי שעתה ריב את ביתך, ושרף את היכלך, תכניסו תחת כנפי השכינה?

Our Rabbis taught: Naaman was a resident alien, Nebuzaradan was a righteous proselyte, the descendants of Sisera studied Torah in Jerusalem; the descendants of Sennacherib taught Torah to the multitude: Who were these? — Shemaiah and Abtalion. The descendants of Haman studied Torah in Benai Berak. The Holy One, blessed be He, purposed to lead the descendants of that wicked man too under the Wings of the Shechinah, but the ministering Angels protested before Him, 'Sovereign of the Universe! Shalt Thou bring him under the wings of the Shechinah who laid Thy House in ruins, and burnt Thy Temple?'

## 5. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יב הלכה יז

כל העכו"ם כלם פשיטגירו ויקבלו עליהן כל המצות שבתורה והעבדים פשיטתחרו הרי הן פישראל לכל דבר שנאמר (במדבר טו טו) "הקהל חקקה אחת יהיה לכם". ומתירין להכנס בקהל ה' מיד. והוא פשישא

הגור או המִשְׁחָרֵר בֵּת יִשְׂרָאֵל וַיִּשָּׂא הַיִּשְׂרָאֵלִי גִירָת וּמִשְׁחָרָרָת. חוּץ מֵאַרְבָּעָה עַמִּמִּין בְּלִבָּד וְהֵם עִמּוּן וּמוֹאָב וּמִצְרַיִם וְאֲדוּם שֶׁהָאֲמוֹת הָאֵלֹהִים כְּשִׁיתְגִּיר אֶחָד מֵהֶן הָרִי הוּא כִּי־יִשְׂרָאֵל לְכָל דָּבָר אֲלָא לְעִנְיַן בִּיאָהּ בְּקִהָל:

All non Jews when they convert and accept all the commandments...are like Jews for all matters,... except the four nations exclusively [bilvad] (who cannot convert) and they are Amon, Moav, Egypt, and Edom. These nations, when they convert, are Jews for all matters with the exception of joining the community (in marriage) (Mishna Torah Issuri Biah 12:17).

#### 6. רמב"ם הלכות מלכים פרק ו

אין עושין מלחמה עם אדם בעולם עד שקוראין לו שלום. אֶחָד מִלְחָמָה הֶרְשׂוּת וְאֶחָד מִלְחָמָה מִצְוָה. שְׂנֵאָמֵר (דברים כ, י) "כי תקרב אל עיר להלחם עליה וקראת אליה לשלום". אם השלימו וקבלו שבע מצוות שנוצטוו בני נח עליהן אין הורגין מהן נשמה וְהָרִי הֵן לְמַס. שְׂנֵאָמֵר (דברים כ, יא) "יהיו לה למס ועבדוה". קבלו עליהן המס ולא קבלו העבדות או שקבלו העבדות ולא קבלו המס. אין שומעין להם עד שיקבלו שניהם. וְהַעֲבָדוֹת שִׁיקְבְּלוּ הוּא שִׁיְהִיו נְבָזִים וְשִׁפְלִים לְמַטָּה וְלֹא יִרְיֻמוּ רֹאשׁ כִּי־יִשְׂרָאֵל אֲלָא יִהְיוּ כְבוֹשִׁים תַּחַת יָדָם. וְלֹא יִתְמַנּוּ עַל יִשְׂרָאֵל לְשׁוּם דָּבָר שֶׁבְעוֹלָם...

הלכה ג- ואסור לשקר בביתם ולכזב להם אחר שהשלימו וקבלו שבע מצוות:  
הלכה ד- ואם לא השלימו או שהשלימו ולא קבלו שבע מצוות. עושין עמהם מלחמה והורגין כל הזכרים הגדולים. ובזזין כל ממונם וטפם. ואין הורגין אשה ולא קטן שְׂנֵאָמֵר (דברים כ, יד) "והנשים והטף" זה טף של זכרים. בְּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים בְּמִלְחָמָה הֶרְשׂוּת שֶׁהוּא עִם שְׂאֵר הָאֲמוֹת. אֲבָל שְׂבָעָה עַמִּמִּין וְעַמְלָק שְׂלֹא הַשְּׁלִימוּ אִין מְנִיחִין מֵהֶם נִשְׁמָה שְׂנֵאָמֵר (דברים כ, טו) "כִּן תַּעֲשֶׂה לְכָל" וְגו' (דברים כ, טז) "רק מערי העמים" (דברים כ, טז) "לא תחיה כל נשמה". וְכֵן הוּא אֹמֵר בְּעַמְלָק (דברים כה, יט) "תמחה את זכר עמלק". וּמִנֵּינִן שְׂאִינוּ מְדַבֵּר אֲלָא בְּאֵלֹהֵי שְׂלֹא הַשְּׁלִימוּ שְׂנֵאָמֵר (יהושע יא, יט) "לא היתה עיר אשר השלימה אל בני ישראל בלתי החוי ישבי גבעון את הכל לקחו במלחמה" (יהושע יא, כ) "כי מאת ה' היתה לסוגק את לבם לקראת המלחמה את ישראל למען הסריתם". מְכַלֵּל שֶׁשֶׁלְּחוּ לָהֶם לְשָׁלוֹם וְלֹא קִבְּלוּ: +/השגת הראב"ד/ אבל שבעה עממין ועמלק וכו'. א"א זה שבוש אלא שיכול לומר השלימו לקבל המצוות. +

Halacha 4 - If they do not agree to a peaceful settlement, or if they agree to a peaceful settlement, but refuse to accept the seven mitzvot, war should be waged against them. All males past majority should be killed. Their money and their children should be taken as spoil, but neither women or children should be killed, as Deuteronomy 20:14 states: 'But the women and the children... take as spoil.' 'The children' refer to males below the age of majority. The above applies to a milchemet hareshut fought with other nations. However, if either the seven nations or Amalek refuse to accept a peaceful settlement, not one soul of them may be left alive as ibid. 20:15-16 states: 'Do this to all the cities that ... are not the cities of these nations. However, from the cities of these nations,... do not leave a soul alive.' Similarly, in regard to Amalek, Deuteronomy 25:19 states: 'Obliterate the memory of Amalek'. How do we know that these commands are only referring to those who did not accept a peaceful settlement? Joshua 11:19-20 states: 'There was no city which

accepted a peaceful settlement with the children of Israel except the Chivites who lived in Gibeon. All the rest, they conquered in battle. This was inspired by God, Who strengthened their hearts to engage in battle against Israel so that they would be destroyed.' From these statements, we can infer that a peaceful settlement was offered, but they did not accept it.

**7. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כח עמוד א**

דתנן: בו ביום בא יהודה גר עמוני לפנייהם בבית המדרש. אמר להם, מה אני לבוא בקהל? אמר לו רבן גמליאל, אסור אתה לבוא בקהל. אמר לו רבי יהושע, מתר אתה לבוא בקהל. אמר לו רבן גמליאל, ונהלא כפר נאמר, (דברים כג) "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'". אמר לו רבי יהושע, וכי עמוני ומואב, במקומן הם יושבין? כפר עליה סנחריב מלך אשור ובלבל את כל האמות שנאמר, (ישעיה י) "ואסיר גבולת עמים ועתודתייהם שושתי, ואוריד פאביר יושבים". וכל דפריש - מרבא פריש. אמר לו רבן גמליאל, ונהלא כפר נאמר, (ירמיה מט) "ואחרי כן אשיב את שבות בני עמון נאם ה' וכפר שבו. אמר לו רבי יהושע, ונהלא כפר נאמר, (עמוס ט) "ושבתי את שבות עמי ישראל" ועדין לא שבו. מיד התירוהו לבוא בקהל.

Said Rabban Gamaliel to him: "Is it not already laid down, 'An Ammonite or a Moavite shall not enter into the assembly of the Lord'? R. Joshua replied to him: Do Ammon and Moav still reside in their original homes? Sancherev King of Assyria long ago went up and mixed up all the nations, as it says, 'I have removed the bounds of the peoples and have robbed their treasures and have brought down as one mighty their inhabitants'; and whatever strays [from a group] is assumed to belong to the larger section of the group. Said Rabban Gamaliel to him: But has it not been said: But afterward I will bring back the captivity of the children of Ammon, saith the Lord, so that they have already returned? To which R. Joshua replied: And has it not been said, And I will turn the captivity of My people Israel, and they have not yet returned? Forthwith they permitted him to enter the congregation. (Brachot 28a)

**8. רמב"ם הלכות מלכים פרק ה**

הלכה ד - מצות עשה להחרים שבועה עממין שנאמר (דברים כ"ז) "החרם תחריםם". וכל שפא לידו אהד מהן ולא הרגו עובר בלא תעשה שנאמר (דברים כ"ט) "לא תחיה כל נשמה". וכפר אבד זכרם:  
הלכה ה - וכן מצות עשה לאבד זכר עמלק. שנאמר (דברים כ"ה י"ט) "תמחה את זכר עמלק". ומצות עשה לזכר תמיד מעשיו הרעים ואריכותו. כדי לעורר איבתו. שנאמר (דברים כ"ה ז') "זכור את אשר עשה לך עמלק". מפני השמועה למדו זכור בפה לא תשכח בלב. שאסור לשכח איבתו ושנאתו:

Halacha 4 -It is a positive commandment to annihilate the seven nations who dwelled in Eretz Yisrael as Deuteronomy 20:17 states: 'You shall utterly destroy them. Anyone who chances upon one of them and does not kill him violates'. a negative commandment as ibid.:16 states: 'Do not allow a soul to live.' The memory of them has already been obliterated

Halacha 5 -Similarly, it is a positive commandment to destroy the memory of Amalek, as Deuteronomy 25:19 states: 'Obliterate the memory of Amalek. It is

also a positive commandment to constantly remember their evil deeds and their ambush of Israel to arouse our hatred of them, as ibid.:17 states: 'Remember what Amalek did to you.' The Oral Tradition teaches: ...Remember' - with your mouths; ...Do not forget' - in your hearts.' For it is forbidden to forget our hatred and enmity for them.

#### תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צט עמוד ב

דְּאֶתְאַן עֲלֵהּ מִיָּהָ, "וְאֶחָד לֹטָן תִּמְנָע" מֵאֵי הִיא? תִּמְנָע - בֵּת מְלָכִים הָנְאִי, דְּכַתִּיב, (בראשית לו) "אלוף לֹטָן אֶלֹף תִּמְנָע", וְכָל, אֶלֹף' - מְלָכֹתָא בְּלֵא תִּאָּגָא הִיא, בְּעֵינֵי לְאִיגִיּוּרֵי. בְּאֶתָּה אֶצֶּל אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְלֹא קִבְּלוּהָ, הִלְכָה וְהִיָּתָה פְּלִגְשׁ לְאֶלִּיפֹז בֶּן עֶשָׂו. אָמְרָה, מוּטָב, תְּהֵא שְׂפָחָה לְאַמֶּה זֹו, וְלֹא תְּהֵא גְבִירָה לְאַמֶּה אַחֶרֶת. נִפְק מִיָּנָה עֲמֶלְק - דְּצִעְרִינָהוּ לְיִשְׂרָאֵל. מֵאֵי טַעְמָא? דְּלֹא אִיבְעֵי לְהוּ לְרַחֲקָה.

Apropos, what is the purpose of [writing], 'And Lotan's sister was Timna'? Timna was a royal princess, as it is written, 'alluf [duke] Lotan, alluf [duke] Timna'; and by 'alluf' an uncrowned ruler is meant. Desiring to become a proselyte, she went to Avraham, Yitzchak and Ya'acob, but they did not accept her. So she went and became a concubine to Eliphaz the son of Esav, saying, 'I had rather be a servant to this people than a mistress of another nation.' From her Amalek was descended who afflicted Israel. Why so? Because they should not have rejected her. (Sanhedrin 99b)

#### 9. הרב אברהם יצחק הכהן קוק

"הצדיקים הטהורים אינם קובלים על הרשעה אלא מוסיפים צדק, אינם קובלים על הכפירה אלא מוסיפים אמונה, אינם קובלים על הבערות אלא מוסיפים חכמה"

#### Rabbi Abraham Isaac Kook –

The pure righteous do not complain of the dark, but increase the light; they do not complain of evil, but increase justice; they do not complain of heresy, but increase faith; they do not complain of ignorance, but increase wisdom

#### 10. שו"ת ציץ אליעזר חלק י"ג סימן עא

ולפי חידושו זה של האבני נזר יוצא שאפשר לקבל מעמלק גם גרי - צדק, והדברים עוד ק"ו, דאם בקבלת ז' מצות נקרא כבר אין אוהזין מעשה אבותיהם בידיהם ושוב אין נענשים בעון אבותם (כנימוקו של האבנ"ז) מכש"כ כשמקבלים עליהם להיות גרי - צדק ולקיים כל התרי"ג מצות. וכך יוצא באמת כן גם מדברי הכ"מ ברמב"ם שם שמסביר בפשיטות שלכן מועיל גם בעמלק קבלת ז' מצות מפני שאם קבלו עליהם שבע מצות הרי יצאו מכלל שבעה עממין ומכלל עמלק והרי הם כבני נח הכשרים ע"ש, וא"כ מכ"ש כשמקבלים עליהם להיות גרי - צדק דבודאי יוצאים אז מכלל עמלק, ומקבלים אותם.